

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
22/5626 -

Dato
23.11.2022

Dokument 8:23 S (2022-2023) Representantforslag om tiltak for oppbygging av nasjonale antidronekapasiteter

Jeg viser til brev 27. oktober 2022 fra Justiskomiteen, som ber om departementets uttalelse i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:23 S (2022-2023).

Jeg vil peke på at enkelte av forslagene ligger innenfor Samferdselsministerens konstitusjonelle ansvarsområde. Deler av svaret er derfor utarbeidet i samarbeid med Samferdselsdepartementet.

Regjeringen jobber kontinuerlig med å videreutvikle Norges evne til å forstå, motvirke og forsvare våre nasjonale sikkerhetsinteresser og å sikre vår kritiske infrastruktur mot aktuelle trusler. Regjeringen er også i likhet med forslagsstillerne opptatt av å adressere de sikkerhetstrusler som mistenkelig droneaktivitet representerer.

Forslagsstillerne viser til at det bør etableres en nasjonal antidronetjeneste ved Politiets nasjonale beredskapssenter (PNB), og til at denne beredskapsressursen bør ses i sammenheng med politiets Bombetjeneste ved PNB. Til det vil jeg bemerke at fag- og metodeansvaret for politiets mottiltak mot droner allerede tilligger Bombetjenesten, som har utviklet anti-dronekapasiteter og yter nasjonal bistand til politidistriktene etter retningslinjer fra Politidirektoratet. Det pågår også kompetanseutvikling i politidistriktene, rettet både mot politiets egen bruk av droner i oppgaveløsningen, og mot reaksjonsevnen overfor ulovlig og mistenkelig droneaktivitet.

I lys av sikkerhetssituasjonen styrket regjeringen politiet og PST med til sammen 150 mill. kroner våren 2022. I tillegg kommer styrkingen av det lokale politiet på 200 millioner, som også ligger inne i budsjettet for 2022. Det gir politiet og PST økt evne blant annet til å avdekke sammensatte trusler og etterretning. Regjeringen foreslår å videreføre denne satsningen i 2023, som betyr en styrking på over 200 millioner kroner sammenlignet med hva vi brukte til formålet før krigen i Ukraina. Dette kommer i tillegg til økt kapasitet til å håndtere ulovlig bruk av droner inneværende år med 57 mill. kroner.

Politiet øker også dronekompetansen i politidistriktene. Alle politidistriktene får sin egen dronebil, og vi er i ferd med å utdanne omkring 100 dronepiloter i politiet.

Det er godt kjent at politiet ikke alene kan beskytte samfunnet mot ulovlig dronebruk, selv om det er politiet som har ansvaret for reaksjoner ved bruk av maktmidler. Det er også en kjensgjerning at det i lys av sikkerhetssituasjonen er behov for å se nærmere på antidrone-tiltakene som står til rådighet for politiet, for objekteiere og for aktørene i luftfarten. Disse problemstillingene adresseres av regjeringen i forbindelse med det pågående arbeidet med en nasjonal luftfartsstrategi, som skal legges fram for Stortinget i løpet av stortingsperioden 2022-23. Regjeringen har blant annet tatt initiativ til en tverrfaglig arbeidsgruppe som i regi av Samferdselsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet skal vurdere hvordan staten kan bidra til forebygging mot og bekjempelse av ulovlig droneflyging og kriminalitet relatert til bruk av droner. I den sammenheng vil det også være naturlig å vurdere behovet for nødvendige lovendringer. Det gjøres også løpende vurderinger av behovet for mer umiddelbare regelverksendringer som følge av den økte droneaktiviteten. Luftfartstilsynet har nylig etter søknad fra Equinor ASA hatt på høring forslag til forskrifter om opprettelse av permanente restriksjonsområder over anlegget på Tjeldbergodden og Stureterminalen, samt forslag til forskrift om endring av det permanente restriksjonsområdet over prosessanlegget på Kollsnes.

Forslaget om å skjerpe kravene for utenlandske statsborgeres registrering i Luftfartstilsynets droneoperatørregister hører under Samferdselsdepartementet, som har opplyst at det må skilles mellom operatører som hører hjemme i EØS-land og operatører fra tredjeland, dvs. hjemmehørende utenfor EØS-land. Droneoperatører hjemmehørende i EØS-land skal etter felleseuropeisk regelverk som også er gjort gjeldende i Norge, registrere seg i landet hvor de har bopel, eller – for selskaper – i landet hvor de har sitt hovedforretningssted. Med grunnlag i denne registreringen kan droneoperatøren også fly drone i andre medlemsland. Landenes droneoperatørregistre skal være tilgjengelige for myndighetene i andre medlemsland, slik at man kan undersøke registreringene som er gjort i andre medlemsland.

Dersom EØS-borgere likevel skal registrere seg i det norske droneoperatørregisteret, f.eks ved flytting til Norge, vil et alternativ være å benytte eIDAS som er en løsning EU har etablert for digital identifisering. Løsningen gjelder innenfor EØS-området og er

etablert gjennom forordning (EU) Nr. 910/2014. Forordningen er gjennomført i Norge i lov om elektroniske tillitstjenester. Løsningen skal gjøre det mulig å benytte nasjonale elektroniske identifikasjonsløsninger for å få tilgang til digitale tjenester i andre EØS-land. Mange tilbydere av elektroniske identifiseringsløsninger har alt tilpasset seg eIDAS, og denne muligheten for å identifisere seg er i økende grad tilgjengelig for borgerne i mange EØS-land. Luftfartstilsynet opplyser at svenske luftfartsmyndigheter har tatt i bruk slik identifisering ved registrering av utenlandske droneoperatører fra visse EU-land, og at det er mulig å foreta tilpasninger av det norske droneoperatørregisteret for å ta i bruk løsningen også i Norge.

Den største utfordringen med å foreta identifikasjonskontroll gjelder imidlertid slik Samferdselsdepartementet ser det i første rekke droneoperatører fra land utenfor EØS.

For droneoperatører fra land utenfor EØS-området, og som ikke etablerer seg med bopel i Norge eller annet EØS-land, finnes det per i dag ingen god løsning for elektronisk identifikasjon. En identitetsavklaring av de som registrerer seg vil derfor måtte skje manuelt. Samferdselsdepartementet anser at det foreligger tilstrekkelig hjemmel til å etablere identitetskontroll av operatører utenfor EØS-området i droneoperatørregisteret, og at det vil være teknisk mulig å etablere slik kontroll. Identitetskontrollen vil for eksempel kunne ta form av et krav om å sende inn bilde av pass ved registrering i droneoperatørregisteret, eller krav om at identitetsdokumentet må bekreftes av en notarius publicus i hjemlandet til vedkommende operatør. Anslagsvis vil det kunne ta opptil tre måneder å utføre nødvendige endringer i operatørregisteret for å muliggjøre identitetskontrollen.

Dersom Luftfartstilsynet instrueres om å sikre krav om identitetsavklaring for utenlandske borgere ved registrering i droneoperatørregisteret, vil dette medføre behov for utviklingskostnader, samt kreve ressurser til manuell kontroll av registreringer hvor det er brukt opplastet bilde av identitetsdokument. De budsjettmessige konsekvenser må vurderes nærmere.

Samferdselsdepartementet har avslutningsvis bemerket at det er usikkert om en styrket identitetskontroll vil være et effektivt tiltak mot den ulovlige droneaktiviteten som har vært omtalt i media den siste tiden, men det kan sørge for mer pålitelig informasjon i droneoperatørregisteret og gjøre det vanskeligere å registrere falsk identitet.

Med hilsen

Emilie Mehl